

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Policie ČR – Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje**, se sídlem Lannova třída 193/26, České Budějovice, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem ze dne 8. 6. 2012, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 4. 2014, č. j. 10 A 31 /2014 - 7,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) ze dne 10. 4. 2014, č. j. 10 A 31/2014 - 7 (dále jen „napadené usnesení“), jím ve výroku I. byla odmítnuta žaloba stěžovatele na ochranu před nezákonným zásahem příslušníků Policie ČR vůči stěžovateli dne 8. 6. 2012, dále ve výroku II. nebylo žádnému z účastníků přiznáno právo na náhradu nákladů řízení a konečně ve výroku III. nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků a byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce.

V žalobě stěžovatel uvedl, že v pátek v poledne dne 8. 6. 2012 měl akutní zdravotní indispozici v jídelně Maroko v Kněžské ulici v Českých Budějovicích. V době příjezdu výjezdové skupiny byl stěžovatel po kolapsu a potřeboval toliko čas a vzduch ke zotavení se z něho. Proto žádal zdravotníky, aby mu nepomáhali ze schodů jídelny, neboť byl schopen chůze. Na slovní odpor stěžovatele proti této agresi reagovali zdravotníci zvýšeným nátlakem, přičemž jeden z nich zavolal Policii ČR. Přivolaná hlídka policie poté jednala s navrhovatelem tak, že mu přikázala, aby si lehl na lůžko. Členové skupiny odmítli stěžovatele propustit a vynutili si jeho odvoz do nemocnice, a to tím způsobem, že byl násilím policistů připoután k lůžku i pouty. Hlídka policie byla přítomna po celou dobu pobytu stěžovatele v nemocnici. Stěžovatel navrhl, aby krajský soud určil, že zasahování hlídky Policie ČR do poskytování odkladné péče záchrannou službou navrhovateli bylo projevem libovůle, tedy nezákonné, a dále, aby bylo určeno, že zákrok téže hlídky policie v Českých Budějovicích spočívající v připoutání

navrhovatele na lůžko sanitního vozu a jeho fyzický dozor v nemocnici byl nezákonný. Stěžovatel rovněž na podporu svých tvrzení navrhl listinné důkazy – dvě lékařské zprávy z nemocnice v Českých Budějovicích a výslech svědka M. L. z okresu České Budějovice. K otázce včasnosti své žaloby uvedl, že ji podává v zákonné lhůtě dvou měsíců od provedení nezákonného zásahu“, neboť do doby vydání pravomocného rozhodnutí o žádosti o osvobození od poplatku či ustanovení zástupce neběží lhůta pro podání návrhu na zahájení soudního řízení, přičemž odkázal na podání ze dne 20. 7. 2012, které bylo pravomocně odmítnuto pod. sp. zn. 10 Na 30/2012. Dále stěžovatel odkázal na spisové značky 10 Na 38/2012 či 10 Na 4/2013, 10 Na 74/2013. Zároveň požádal o ustanovení zástupce a osvobození od soudního poplatku, přičemž podmínky doložil svým „čestným prohlášením“, v němž mj. uvedl, že má „polonájemní bydlení“, výše peněžních závazků „tisíce“, způsobilost krást nenarušená, úvěrová bonita - 1 apod.

Krajský soud stěžovateli zaslal pod výslovně uvedenou spisovou značkou a označením věci formulář Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, a k doložení potřebných údajů mu stanovil lhůtu 1 týdně.

Na to stěžovatel reagoval přípisem, v němž požadoval, aby tato výzva soudu byla opatřena náležitostmi tak, aby bylo zjevné, které žaloby se týká.

Krajský soud následně o žalobě rozhodl napadeným usnesením. V odůvodnění uvedl, že žaloba mu byla doručena dne 21. 3. 2014. Dle ustanovení § 84 odst 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.), musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatel dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle sdělení stěžovatele k nezákonnému zásahu došlo dne 8. 6. 2012. Lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu tak uplynula dne 8. 8. 2012. Vzhledem ke skutečnosti, že předmětná žaloba byla krajskému soudu doručena dne 21. 3. 2014, bylo tak učiněno po uplynutí zákonem stanovené lhůty. Dle ustanovení § 84 odst 2 s. ř. s., nelze zmeškání lhůty prominout. Z tohoto důvodu nezbylo soudu než žalobu pro opožděnost odmítnout dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Součástí návrhu stěžovatele byla dále žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

Dle § 35 odst. 8 s. ř. s. lze navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Vzhledem ke skutečnosti, že v projednávané věci došlo k odmítnutí žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu z důvodu opožděnosti je zřejmé, že předmětný návrh zjevně nemohl být úspěšný. Z uvedeného důvodu krajský soud žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení zamítl.

V **kasační stížnosti** podané nejprve v elektronické formě a poté následně doplněné vlastnoručně podepsaným originálem stěžovatel namítal, že krajský soud ignoroval odůvodnění

včasnosti i přípustnosti žaloby, přičemž postupoval arogantně. Vzhledem k nečinnosti krajského soudu k žádosti o osvobození od poplatku lhůta k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem dodnes neuplynula, navíc žaloba není zjevně bezúspěšným návrhem pro svou opožděnost. Logika ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. předpokládá, že soud nejprve rozhodne o žádosti, nikoliv ovšem současně o žalobě. Krajský soud dále v napadeném usnesení neoznačil účastníky. V závěru stěžovatel vyjádřil své podivení nad tím, že napadené usnesení již nebylo vydáno JUDr. Terezou Pošvářovou, nýbrž celým senátem. Proto stěžovatel navrhl zrušení celého napadeného usnesení a nevrácení věci tomuto soudu, nýbrž postoupení místně příslušnému krajskému soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla mj. zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost a na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupný na www.nssoud.cz). Dále Nejvyšší správní soud uvádí, že nepřehlédl předložení věci vedené pod sp. zn. 3 As 125/2012 rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, v níž byla řešena otázka přípustnosti kasační stížnosti proti neosvobození navrhovatele od soudních poplatků. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu dospěl k závěru, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu v otázce neosvobození od soudních poplatků je přípustná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

Nejvyšší správní soud již opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 – 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a soudí se pro samotné vedení sporu, nikoliv snahou o ochranu svých subjektivních veřejných práv (viz např. rozhodnutí ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 - 13, ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13). Nejvyšší správní soud opakovaně potvrdil zákonnost rozhodnutí krajských soudů, které zamítly žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku s odůvodněním, že stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k bezplatnému svévolnému uplatňování práva k neomezenému vedení soudních sporů (viz např. rozsudek ze dne 25. 2. 2013, čj. 2 As 28/2013 - 11).

Nejvyšší správní soud již ve své dřívější rozhodovací praxi dovodil, že podání, které je zjevně opožděné, je zjevně bezúspěšné. V takovém případě není na místě odstraňovat vady takového podání, neboť řízení o něm nebude dále vedeno (viz k tomu zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, čj. 7 Afs 102/2007 - 72, přístupný na www.nssoud.cz). Z tohoto pohledu je zapotřebí hodnotit postup krajského soudu, který o žádosti o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval samostatně a nedal tak možnost

stěžovateli k zaplacení soudního poplatku či volbě zástupce, jako správný a procesně efektivní, přičemž zde nemohlo dojít k žádné újmě na jeho procesních právech.

K samotnému meritu věci, tedy otázky opožděnosti podané žaloby, Nejvyšší správní soud uvádí následující. Podle ustanovení § 84 odst. 1 s. ř. s. žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatel dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle ustanovení § 84 odst. 2 s. ř. s. dále platí, že zmeškání lhůty nelze prominout. Jedná se tedy o kombinaci objektivní dvouleté a subjektivní dvouměsíční lhůty, přičemž žalobu je třeba podat za současného zachování obou těchto lhůt. Podle sdělení stěžovatele k nezákonnému zásahu mělo dojít dne 8. 6. 2012, přičemž subjektivní dvouměsíční lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu tak uplynula dne 8. 8. 2012. S tímto výkladem krajského soudu je třeba souhlasit, neboť se zde jednalo o tvrzený zásah, o němž stěžovatel prokazatelně věděl v okamžiku, kdy mu mělo být podle jeho tvrzení zasaženo do jeho práv. Navíc se nejednalo ani nemohlo jednat o trvajícím zásah, u něhož by lhůta pro podání žaloby nepočala plynout (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2013, č. j. 6 Aps 1/2013 - 51, přístupný na www.nssoud.cz).

Podle ustanovení § 35 odst. 8 předposlední věty s. ř. s. platí, že požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Pokud se stěžovatel v tomto ohledu odvolává na své podání ze dne 20. 7. 2012, kterým podle svého tvrzení požádal ve smyslu tohoto pravidla o ustanovení zástupce pro žalobu proti témuž tvrzenému nezákonnému zásahu a bylo již o ní pravomocně rozhodnuto usnesením ze dne 16. 8. 2012, č. j. 10 Na 30/2012 – 13 (což je Nejvyššímu správnímu soudu známo z jeho úřední činnosti, neboť řízení o kasační stížnosti proti tomuto usnesení bylo zastaveno usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2013, č. j. 8 As 107/2012 - 4), pak se nemůže jednat o překážku ve smyslu tohoto ustanovení, neboť lhůta se v tomto případě pouze staví po dobu rozhodování soudu o návrhu na ustanovení zástupce a po právní moci tohoto rozhodnutí pokračuje dále. Ani této námitce stěžovatele není možno přisvědčit. Ačkoliv tedy v okamžiku podání žaloby ještě běžela objektivní dvouletá lhůta k jejímu podání, subjektivní dvouměsíční lhůta již uplynula, a proto byla žaloba opožděná, jak správně uzavřel krajský soud.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.) a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. července 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu